نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۹۰دقیقه

نام آزمون: فلسفه ۱۲ درس ۳ تشریحی

تاریخ آزمون:

۱) نظر کسانی که اصل سنخیت را یک اصل تجربی می‌دانند بنویسید.

۲) اینکه می‌گویند «برای باسواد شدن باید حتماً درس خواند» کدام اصل را بیان می‌کند؟ آن را توضیح دهید.

۳) ابن‌سینا در ۶ قرن قبل از هیوم چگونه پاسخ او را در رابطه با علیت می‌دهد؟

۴) فرق نظر تجربه‌گرایان و دیوید هیوم در مورد رابطهٔ علیت را شرح دهید.

۵) رابطهٔ علیت را با ذکر مثال توضیح دهید.

۶) کتاب ..... یکی از مهم‌ترین کتاب‌های دکارت در مورد مبانی فلسفهٔ اوست.

۷) شعر روبه‌رو کدام اصل را تأیید می‌کند؟ «چو بد کردی، مشو غافل ز آفات / که واجب شُد طبیعت را مکافات»

۸) اصل علیت از کدام اصل به وجود می‌آید و از شاخه‌های اصلی کدام اصل است؟

۹) علت را تعریف کنید.

۱۰) بین مفاهیم زیر رابطه در وجود برقرار است یا بعد از وجود؟

الف) زمین و اشیاء روی آن

ب) استاد و شاگرد

پ) بدنهٔ پل و ستون‌های زیر آن

ت) رابطهٔ بین نقاش و اثر آن

۱۱) نظر دکارت دربارهٔ منشا اعتقاد به علیت چیست؟ توضیح دهید.

۱۲) تفاوت دیدگاه «هیوم» با تجربه گرایان درمورد منشاء درک رابطهٔ علیت را بنویسید.

۱۳) نظر دیوید هیوم را دربارهٔ «منشأ اعتقاد به علیّت در نزد انسان» توضیح دهید.

۱۴) به نظر فیلسوفان مسلمان چرا یک پدیده نمی‌تواند خودبه‌خود و بدون علت به وجود آید؟

۱۵) فیلسوفان معتقدند که به واسطهٔ ..... است که می‌توان برای جهان پشتوانهٔ عقلی قائل شد.

۱۶) از نظر ابن‌سینا کشف علل امور طبیعی از چه طریقی ممکن است؟

۱۷) جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) دیوید هیوم که اساساً تجربه‌گرا است، امکان معرفت از طریق ..... و بدون ..... را رد می‌کند.

۱۸) تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام‌یک غلط می‌باشد.

الف) دیوید هیوم اصل علیّت را یک اصل تجربی می‌داند.

۱۹) تعیین کنید که هریک از گزاره‌های زیر عقیدهٔ کدام فیلسوف است؟

الف) تداعیِ علیّت، چیزی جز یک حالت روانیِ ناشی از توالیِ پدیده‌ها نیست.

ب) اصل علّیّت، جزءِ اصول اولیّه‌ای است که درک انسان از آن فطری است.

۲۰) گزینهٔ مناسب را انتخاب کنید:

الف) از نظر دکارت، درک رابطهٔ علیّت توسط انسان به صورت (۱: حسّی و تجربی ۲: فطری) است.

پاسخ‌نامه تشریحی

۱ بنابر آنچه تاکنون تجربه کرده‌ایم، علت‌های خاص، معلول‌های خاص خود را دارند و نمی‌توانیم این اصل را به علت‌هایی که تجربه نکرده‌ایم، تعمیم دهیم.

۲ اصل سنخیت علت و معلول؛ یعنی هر حادثه‌ای علت می‌خواهد و هر معلولی از هر علتی پدید نمی‌آید؛ بلکه هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود.

۳ درک این رابطه و پی بردن به علیت از طریق تجربه امکان‌پذیر نیست. زیرا از طریق حس و تجربه فقط به دنبال هم آمدن یا همراه هم آمدن برخی از پدیده‌ها را می‌یابیم، اما به دنبال هم آمدن دو حادثه به معنای علیت نیست. لذا طبیعی است که کسی که صرفاً تجربه‌گراست، نمی‌تواند تبیین قانع‌کننده‌ای از علیت ارائه کند.

۴ تجربه‌گرایان چون هر چیزی را براساس حس و تجربه تحلیل می‌کنند، معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها پی می‌برد و رابطهٔ علیت را بنا می‌نهد. اما دیوید هیوم می‌گوید: درک علیت از طریق حس و تجربه نیز ممکن نیست. چون علیت مفهومی فراتر از حس است.

۵ رابطهٔ علیت یک رابطهٔ وجودی است که در آن، یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می‌دهد. به عبارت دیگر تا علت نباشد، معلول موجود نخواهد شد. درنتیجه وجود معلول وابسته به وجود علت است.

مثال: رابطهٔ والدین و فرزند.

۶ کتاب تأملات یکی از مهم‌ترین کتاب‌های دکارت در مورد مبانی فلسفهٔ اوست.

۷ اصل سنخیت

۸ از اصل «امتناع ترجیح بلامرجع» به وجود می‌آید و از شاخه‌های اصلی اصل «امتناع اجتماع و ارتفاع دو نقیض» است.

۹ علت چیزی است که وجود معلول متوقف بر آن است و تا آن نباشد، معلول هم پدید نمی‌آید؛ یعنی معلول در وجود خود بدان نیازمند است.

۱۰

الف جاذبه (بعد از وجود)

ب بعد از وجود

پ اتکا (حین وجود)

ت علیت (حین وجود)

۱۱ او معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به‌طور فکری درک می‌کند. هر انسانی با درکی از رابطهٔ علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه یا آموزش ندارد.

۱۲ هیوم برخلاف تجربه‌گرایان که معتقدند درک رابطهٔ علیت از طریق حس و تجربه ممکن است می‌گوید که رابطهٔ ضروری میان علت و معلول یک موضوع حسی نیست و آن را نمی‌توان از طریق مشاهدهٔ حسی و تجربه به‌دست آورد و باید یک راه تجربی دیگر برای آن پیدا کرد.

۱۳ به نظر دیوید هیوم تنها راه شناخت واقعیات، حس و تجربه است، اما اصل علیت و رابطهٔ ضروری میان علت و معلول را نمی‌توان از حس و تجربه به‌دست آورد. از نظر او اعتقاد به علیت یک امر روانی بر اثر توالی و پشت سر هم آمدن پدیده‌ها است.

۱۴ زیرا اینکه چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی نیست، باشد. و این همان اجتماع نقیضین است که محال است.

۱۵ اصل سنخیت

۱۶ از طریق حس و تجربه

۱۷

الف دیوید هیوم که اساساً تجربه‌گرا است، امکان معرفت از طریق استدلال عقلی و بدون تجربه را رد می‌کند.

۱۸

الف غلط - دیوید هیوم می‌گوید درست است که تنها راه شناخت واقعیات، حس و تجربه است اما اصل علیت و رابطهٔ ضروری میان علت و معلول را نمی‌توان از مشاهدهٔ حسی و تجربه به دست آورد.

۱۹

الف هیوم

ب دکارت

۲۰

الف فطری